

SÖLVESBORGS KOMMUN

Konsekvensanalys inför inrättande av vattenskyddsområden i Sölvesborgs kommun

Innehållsförteckning

Inledning	2
Metodik	3
Syfte	3
Nollalternativ	3
Markanvändning i kommunen	4
Konsekvensbedömning	14
Konsekvenser för verksamheter	16
Permanent och fritidsboende	16
Areella näringen	16
Övrig kommersiell verksamhet	18
Väghållning	19
Kommunal planering och verksamhet	19
Exempel på krav och villkor vid anmälan och ansökan	20
Myndigheten	20
Sammanfattning	24
Tabeller procentuell fördelning av markanvändningen	
Östra Listerlandet	6
Västra Listerlandet	7
Västra Näs	8
Gammalstorp	9
Lörby-Djupekås	10
Sölvesborgshalvön	11
Torsö	12
Hanö	13
Tabeller generella föreskrifter	
Tabell 9 och 10 definition på klassning	14
Tabell 11 Konsekvensbedömning	15
Tabell 12 permanent- och fritidsboende	21
Tabell 13 areella näringen och väghållning	22
Tabell 14 övrig kommersiell verksamhet	23

Inledning

Allmänt brukar sägas att flertalet bestämmelser i vattenskyddsföreskrifter endast innebär att alltid giltiga allmänna aktsamhets- och hänsynsregler sätts på pränt (kodifieras) för att klargöra vad som fordras just här. Den föreslagna föreskriftstexten ger flera exempel på detta slags kodifiering. Vad som utgör allmän aktsamhet och hänsyn regleras i första hand av bestämmelserna i 2 kap miljöbalken. Dessa har alltså alltid giltighet, dvs. oavsett om en verksamhet bedrivs eller en åtgärd vidtas inom eller utom ett vattenskyddsområde.

Bestämmelser som kan få betydelse för fastighetsägare och nyttjanderättshavare etc. inom skyddsområdet finns inte bara i miljöbalken med (av regeringen utfärdade) följdförfattningar, utan även i myndighetsföreskrifter som utfärdats med stöd av balken.

Om ett framtaget förslag till vattenskyddsföreskrifter väsentligen kodifierar allmän aktsamhet och hänsyn, dvs. vad som gäller även utan skyddsföreskrifterna, kan frågan ställas varför skyddsområdet med föreskrifterna över huvud taget ska inrättas. Det kan likväl finnas goda skäl för att inrätta skyddsområde.

För det *första* innebär förfarandet med ansökan, kungörelse, beslut mm. att medvetandet om områdets skyddsvärde ökar. Fastighetsägare och verksamhetsutövare inom skyddsområdet får steg för steg klart för sig att området är särskilt skyddsvärt och fordrar iakttagande av speciell hänsyn, med verkan att skyddet bör förbättras generellt. Värdet av detta kan inte överskattas.

För det *andra* finns fog för att anta att planeringsorgans, tillsynsmyndigheters m fl. syn på vad som utgör krav på aktsamhet och hänsyn, och som alltid måste iakttas (jfr 2 kap miljöbalken) förändras i skyddsbefrämjande riktning när det är fråga om planerade eller pågående verksamheter eller åtgärder inom ett område som har förklarats som vattenskyddsområde. På sikt bör även detta leda till ett förbättrat skydd för vattentillgången.

För det *tredje* innebär, enligt ovan, själva inrättandet av ett skyddsområde att vissa, för vattenskyddsområden generellt verkande föreskrifter, blir tillämpliga inom områdets gränser.

Vattenskyddsområden är indelat i primär-, sekundär- och tertiär skyddszon. Framtagna vattenskyddsföreskrifter omfattar primär och sekundär skyddszon. Områden i den primära zonen kan i högre grad påverka grundvattenbrunnen varför

den zonen för vissa verksamheter har högre restriktioner än den sekundära zonen. I kartbilagan finns även tertiär skyddszon markerad, men omfattas inte av föreskrifterna utan kan ses som en försiktighetszon ur flergenerationsperspektiv. Tertiär zon kan i vissa fall omfattas av restriktioner och krav i generella föreskrifter.

Metodik

Idag finns ingen framtagen metodik eller vägledning för att ta fram en konsekvensanalys, eftersom det inte finns krav på det vid inrättande av vattenskyddsområde. Dock pågår diskussioner på statlig nivå om krav på analys. Även framtagande av en vägledning planeras. Kravet på analys kommer troligen att omfatta risker för vattnet i förhållande till inskränkningar för verksamheter och omgivning och ska i dessa sammanhang inte innehålla en ekonomisk analys.

Metodiken, som används i detta dokument, för bedömning av konsekvenserna av inrättande av vattenskyddsområden, baseras på och är en förenkling av en metodik (utvecklad av Per-Olof Johansson) som använts för bedömning av konsekvenserna för vattenskyddsområden, bl.a. i Hudiksvalls vattentäkt, Hallstaåsen (ansökan om vattenskyddsområde 2009-11-05) och av SWECO VIAK AB.

I konsekvensanalysen värderas riskerna och restriktionerna i förhållande till vad för verksamhet och vilken omgivning som berörs. En avvägning görs även utifrån, framtagna föreskrifter, de allmänna hänsynsreglerna 2 kap miljöbalken, och övriga gällande lagar och förordningar.

Syfte

Målgruppen för detta dokument är tjänstemän och politiker i Sölvesborgs kommun. Avsikten är att dokumentet ska kunna användas för att värdera riskerna för en grundvattentäkt med restriktionerna i vattenskyddsföreskrifterna i förhållande till verksamheter och omgivning. Några ekonomiska jämförelser har inte gjorts.

Denna konsekvensanalys är en avvägning av risker och restriktioner utifrån föreslagna föreskrifter för Östra Listerlandet. Vattenskyddsföreskrifterna kan komma att skilja sig åt för övriga vattenskyddsområden i kommunen. Då kan även konsekvenserna skilja sig åt.

Nollalternativet

Att inte fatta beslut om att skydda grundvattnet, att inte vidta någon åtgärd alls, är i praktiken också ett beslut. Då kommer frågan upp vad det skulle innebära för invånare och verksamheter i Sölvesborg att ingen revidering av existerande vattenskyddsområden eller nybildande av områden skulle ske. Vad skulle det

innebära för dricksvattenkvaliteten i kranarna, liksom för verksamheter som har behov av rent vatten?

Markanvändning i kommunen

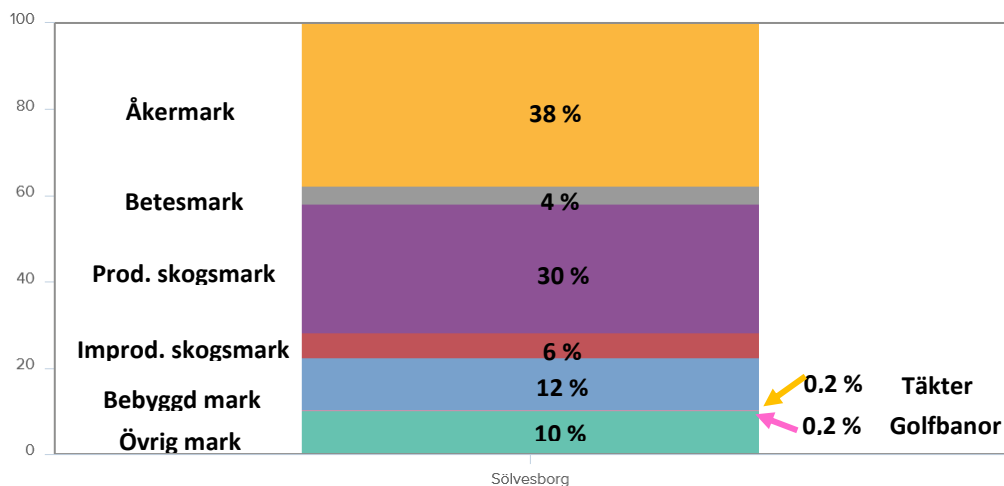
I Sölvesborg finns sedan tidigare äldre vattenskyddsområden inrättade. Vattenskyddsområdena inrättades enligt dåtidens kunskaper och bestämmelser. Besluten är gamla och områdena i dagsläget delvis inaktuella.

I kommunen finns inga uttalade reservvattentäkter utan täkterna täcker till viss del upp för varandra men långt ifrån heltäckande. Att ta fram en ny täkt är både kostsamt och svårt framförallt inom områden där grundvattnet idag är uppbokad genom lagligförklaring inom framförallt lantbrukets brunnar.

Områden förändras över tid och då även markanvändning, skifte i verksamheter, nybebyggelse etc. Detta kan innebära nya aspekter att ta ställning till vad gäller grundvattenskyddet.

I kommunen bor drygt 17 400 invånare. Det finns ca 6 844 leveranspunkter för både vatten och avlopp och 1 237 för enbart vatten. I kommunen finns ca 8 000 hushåll. Det finns ingen validerad omräkning av leveranspunkter gentemot hushåll. Uppskattningsvis är drygt 90 % av hushållen anslutna till kommunens allmänna VA.

Kommunens totala landyta omfattar 18 531 hektar. Marken används till åkermark (gult fält 38 %), betesmark (grått fält 4 %), produktiv skogsmark (lila fält 30 %), improduktiv skogsmark (brunt fält 6 %), bebyggd mark och tillhörande mark (blått fält 12 %), täkter (orange fält 0,2 %), golfbanor (rosa fält 0,2 %), övrig mark (grönt fält 10 %).

Uppgifterna ovan kommer från SCB 2010 och anger användning av kommunens totala landyta i procent.

Vattenskyddsområden kommer att inrättas i flera områden i kommunen och delas in områdesvis beroende på bl.a. grundvattentillrinning. Föreslagen indelning är; Östra Listerlandet, Västra Listerlandet, Västra Näs, Gammalstorp, Lörby-Djupekås, Sölvesborgshalvön, Torsö och Hanö. Kartbilaga för områdena finns i bilaga A.

För markanvändningen varierar kategorierna beroende på tätbebyggelsen. I områden som inte har större sammanhållen bebyggelse ingår bebyggelsen i kategorin öppen mark.

Tabell 1. Östra Listerlandet. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Öppen mark	69	26,2	204	21,8	357	37,5	630	29
Åkermark	38	14,4	310	33,1	422	44,3	770	36
Lövskog	64	24,2	129	13,7	27	2,8	219	10
Barrskog	92	34,8	293	31,2	145	15,3	529	25
Vatten	1	0,5	1	0,1	0	0	2	0
Summa	264	100	936	100	952	100	2152	100

Östra Listerlandet har procentuellt mest barrskog och öppen mark i den primära zonen. Men även en stor del lövskog. I den sekundära zonen dominerar åkermark och barrskog. I den tertiära finns mest åkermark och öppen mark.

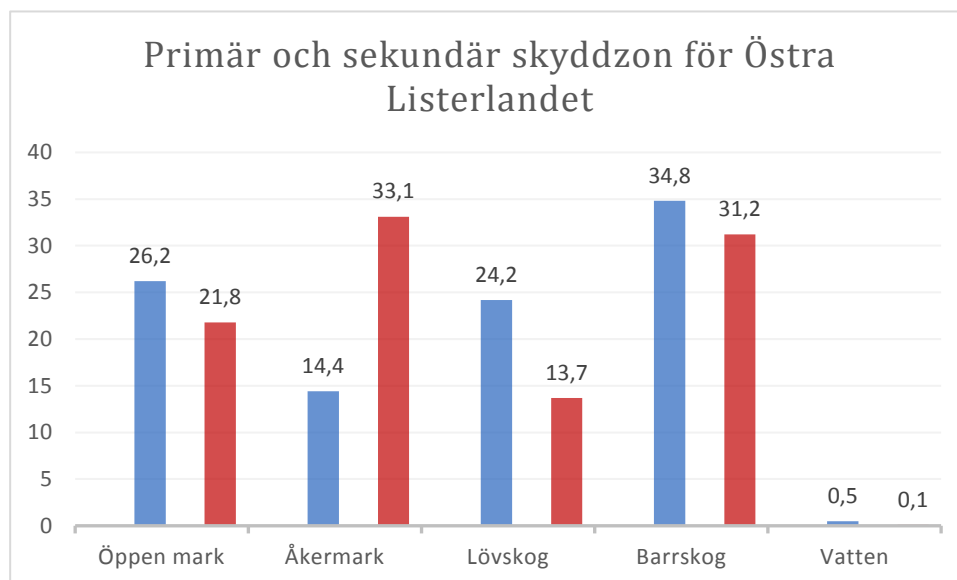

Diagram 1. Blå staplar visar primär skyddszon och röda sekundär skyddszoners andelar för Östra Listerlandet.

Tabell 2. Västra Listerlandet. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	35	19,3	42	6,3	10	1,4	87	6
Bebyggelse	10	5,5	25	3,8		0	35	2
Industriområde	2	1,1	30	4,5		0	32	2
Lövskog	49	27,1	63	9,5	1	0,1	113	7
Vatten	0	0	2	0,3	0	0	2	0
Åkermark	44	24,3	407	61	666	91	1117	71
Öppen mark	41	22,7	98	14,7	56	7,6	195	12
Summa	181	100	667	100	733	100	1581	100

Västra Listerlandet har procentuellt mest lövskog och åkermark i den primära zonen. Men även till viss del öppen mark. I den sekundära och tertiära zonen dominerar åkermark.

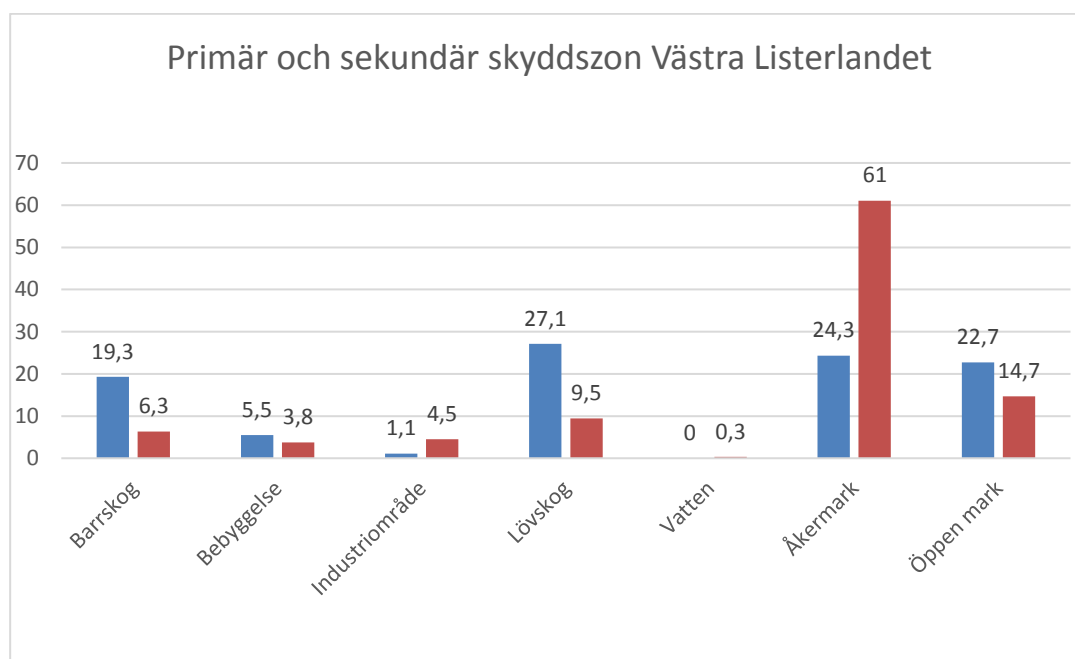

Diagram 2. Blå staplar visar primär skyddszon och röda sekundär skyddszoners andelar för Västra Listerlandet.

Tabell 3. Västra Näs. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	4	10,8	20	9	19	8	43	9
Lövskog	17	46	98	42	77	34	192	39
Vatten	0	0	0	0	0	0	0	0
Åkermark	5	13,5	29	13	69	31	103	21
Öppen mark	11	29,7	84	36	60	27	155	31
Summa	37	100	231	100	225	100	493	100

I Västra Näs dominerar lövskog i den primära och sekundära zonen men det finns också mycket öppen mark. I den tertiära zonen finns stor andel lövskog, åkermark och öppen mark.

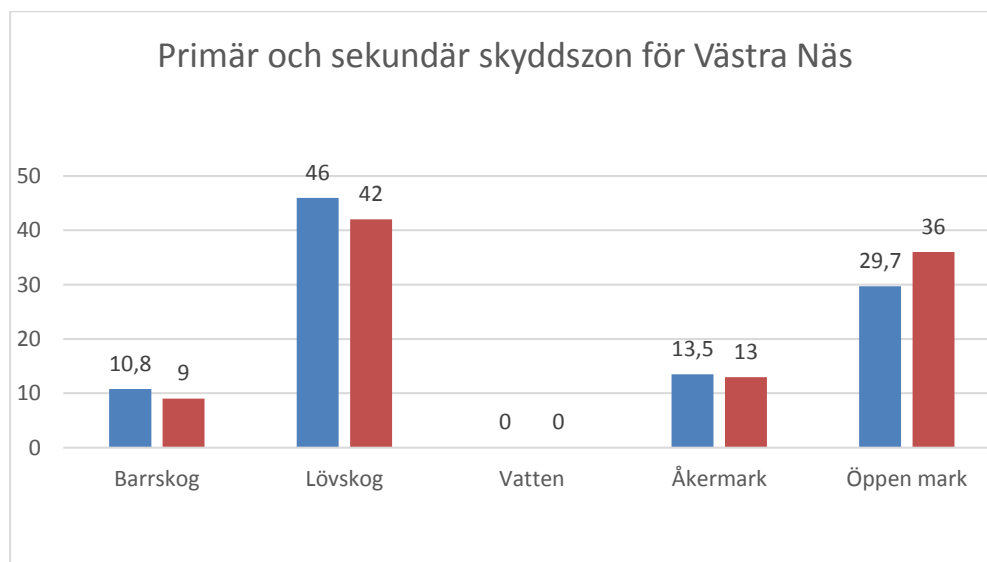

Diagram 3. Blå staplar visar primär skyddszon och röda staplar sekundär skyddszoners andelar för Västra Näs.

Tabell 4. Gammalstorp. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Primär + sekundär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	1	7	155	35,4	156	34,5
Lövskog	4	29	220	50,2	224	49,6
Vatten		0	0	0	0	0
Åkermark	3	21	23	5,3	26	5,8
Öppen mark	6	43	40	9,1	46	10,2
Summa	14	100	438	100	452	100

I Gammalstorp finns mycket öppen mark i den primära zonen men även en del lövskog. För den sekundära zonen är andelen lövskog stor men det finns också en större andel barrskog. Gammalstorp har ingen tertiär zon. Det är framförallt markens sårbarhet som styr indelningen av zoner.

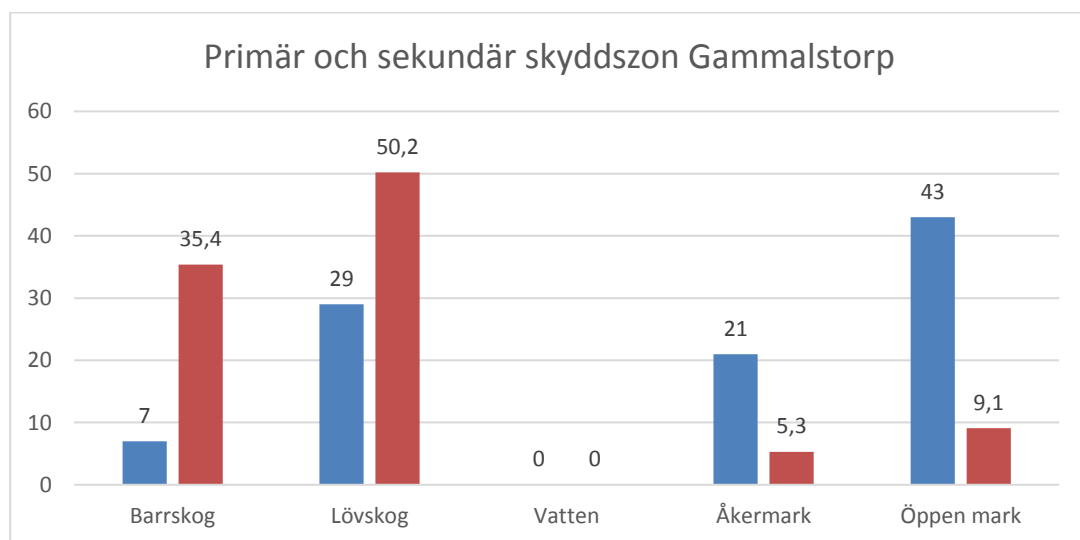

Diagram 4. Blå staplar visar primär zon och röda sekundär skyddszoners andelar för Gammalstorp.

Tabell 5. Lörby-Djupekås. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon)	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	43	56	124	54,4	70	18	237	33,9
Lövskog		0	0	0	12	3	12	1,7
Vatten		0	0	0	0	0	0	0
Åkermark	10	13	69	30,3	233	59	312	44,6
Öppen mark	24	31	35	15,4	80	20	139	19,9
Summa	77	100	228	100	395	100	700	100

I Lörby-Djupekås finns en mindre andel barrskog och öppen mark i den primära zonen. I den sekundära finns stor andel barrskog men även åkermark. I den tertiära zonen dominerar åkermark.

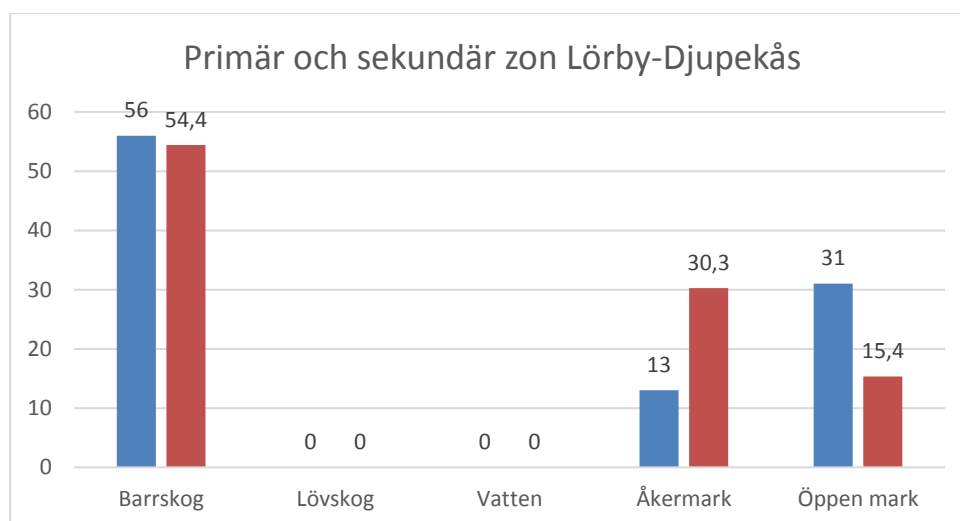

Diagram 5. Blå staplar visar primär skyddszon och röda staplar sekundär skyddszoners andelar för Lörby-Djupekås.

Tabell 6. Sölvesborgshalvön. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	37	19,7	69	9,7	1	1	107	11
Bebyggelse	25	13,3	174	24,6		0	199	20
Industriområde	7	3,7	44	6,2		0	51	5
Lövskog	78	41,5	220	31,1	0	0	298	30
Vatten		0	2	0,3		0	2	0
Åkermark	10	5,3	32	4,5	73	74,5	115	12
Öppen mark	31	16,5	167	23,6	24	24,5	222	22
Summa	188	100	708	100	98	100	994	100

Området Sölvesborgshalvön omfattas av stor andel lövskog i den primära zonen. I den sekundära zonen är andelen lövskog, bebyggelse och öppen mark nästan lika stor. I den tertiära zonen dominerar åkermark.

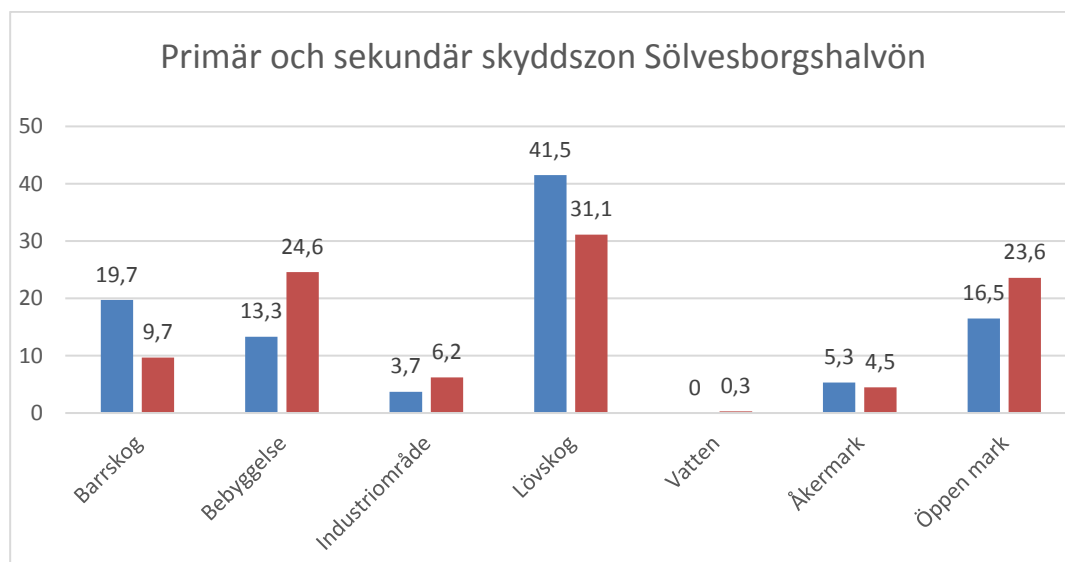

Diagram 6. Blå staplar visar primär skyddszon och röda staplar sekundär skyddszoners andelar för Sölvesborgshalvön.

Tabell 7. Torsö. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning i varje zon.

Typ av markanvändning	Primär skyddszon		Sekundär skyddszon		Tertiär skyddszon		Primär + sekundär och tertiär skyddszon	
	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av zonen (%)	Area (ha)	Andel av hela skyddsområdet (%)
Barrskog	3	8,8	13	30	41	39	57	31
Lövskog	23	67,6	12	28	17	16	52	28
Vatten	0	0	0	0	0	0	0	0
Åkermark	1	2,9	5	12	10	9	16	9
Öppen mark	7	20,6	13	30	38	36	58	32
Summa	34	100	43	100	106	100	183	100

Torsös primära zon omfattas av en stor andel lövskog. Den sekundära zonen rymmer både öppen mark, barrskog och lövskog i nästan lika stora andelar. I den tertiära zonen finns barrskog och öppen mark i störst andelar.

Markanvändningen kan förändras över tid. Skog avverkas och blir åkermark eller tvärtom. Bebyggelse läggs på åkermark eller i skogsmarker. Ändringen förändrar då restriktionerna för området.

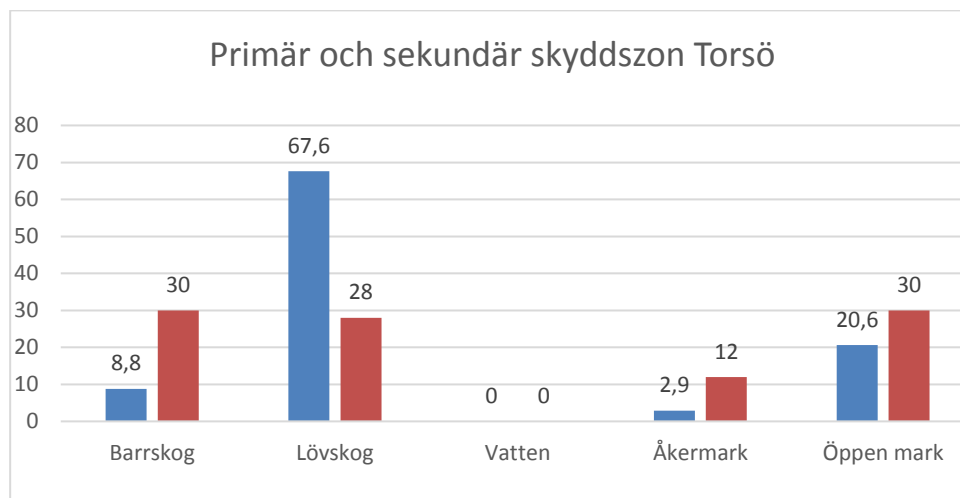

Diagram 7. Blå staplar visar primär skyddszon och röda staplar sekundär skyddszoners andelar för Torsö.

Tabell 8. Hanö. För området anges inte bebyggelse eftersom bebyggelsen inte är sammanhållen utan utspridd över området. Den andel bebyggelse som tar mark i anspråk ingår i kategorin öppen mark. Rödmarkerad siffra visar störst andel markanvändning.

Primär skyddszon		
Typ av markanvändning	Area (ha)	Andel av zonen (%)
Barrskog	3	2,5
Lövskog	45	37,8
Vatten	0	0
Öppen mark	71	59,7
Summa	119	100

För Hanö har stor andel öppen mark men även lövskog i den primära zonen. Hanö har endast primär zon på grund av områdets höga sårbarhet.

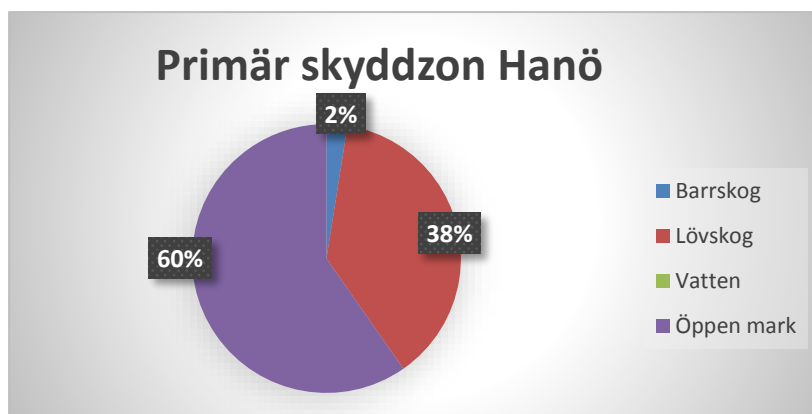

Diagram 8. På Hanö finns endast primär skyddszon på grund av områdets höga sårbarhet.

Konsekvensbedömning

Bedömningen av restriktioner i konsekvensanalysen görs med utgångspunkt i krav och förbud som finns i vattenskyddsföreskrifterna men även i andra lagar, föreskrifter och förordningar. Avvägningen av risker har gjorts utifrån framtagna riskanalys i arbetet med vattenskyddsområdet för Östra Listerlandet.

Tabell 9. Klassning av restriktioner utöver allmänna hänsynsregler i 2 kap miljöbalken och andra lagar, föreskrifter och förordningar.

Restriktion utöver andra lagar, föreskrifter, förordningar mm.	
Klass	Definition
	Berörs ej
0	Ingen
1	Liten
2	Måttlig
3	Stor

Tabell 10. Klassning av riskpotentialen utifrån föreslagna skyddsföreskrifter

Uppskattad risk	
Klass	Definition
	Berörs ej
0	Ingen skillnad
1	Liten
2	Måttlig
3	Stor

Tabell 11. Konsekvensbedömning – primär och sekundär skyddszon

Föreskrift/ verksamhetsutövare	Permanent- och fritidsboende		Areella näringsen		Övrig kommersiell verksamhet		Väghållning		Kommunal planering och verksamhet		Summa	
	Restr	Risk	Restr	Risk	Restr	Risk	Restr	Risk	Restr	Risk	Restr	Risk
§1 Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor	1	3	2	3	3	3	1	3	2	3	9	15
§3 Motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor	1	2	3	3	3	3	2	3	2	3	11	14
§4 Kemiska bekämpningsmedel	1	2	2	3	3	3	2	3	2	3	10	14
§5 Växtnäringsämnen			2	3	2	2			2	3	6	8
§6 Upplag av timmer, bark, spån, flis och bränslepelleter			2	2	2	2			2	2	6	6
§7 Avledning av avloppsvatten och dagvatten	2	3	2	3	2	3	1	2	2	3	9	14
§8 Hantering av avfall			1	2	2	2	2	2	1	2	6	8
§9 Miljöfarlig verksamhet			3	3	3	3			2	3	8	9
§10 Täktverksamhet, schaktningensarbeten och borrhning	2	2	2	2	3	3	1	1	2	3	10	11
§11 Energianläggningar och dricksvattenbrunnar	2	3	2	3	2	3			2	3	8	12
§12 Transport av farligt gods			1	3	2	3					3	6
§13 Väghållning							2	3	2	3	4	6
Summa	9	15	22	30	27	30	11	17	21	31	90	123

Resultaten av konsekvensanalysen för primär och sekundär skyddszon redovisas i tabell 11. Eftersom den tertiära zonen inte omfattas av framtagna skyddföreskrifter så värderas inte den zonen i tabellen.

I nedanstående text om konsekvenser för verksamheter diskuteras konsekvenserna utifrån framförallt föreskrifter med restriktionsnivå 3.

Konsekvenser för verksamheter

Permanent- och fritidsboende

Som framgår av tabell 11 ovan är §§ 7, 10 och 11 de restriktioner i föreskrifter som kan få störst betydelse för boende.

I § 7 regleras inrättande och avledning av enskilda avlopp och dagvatten. I den primära zonen är det förbjudet att inrätta ny avloppsanläggning. I den sekundära zonen krävs tillstånd. Det finns områden där det allmänna Va-systemet inte är utbyggt.

§ 10 avser täktverksamhet, schaktningsarbeten och borrning där gränsen är ett djup av 1,5 m vid en sänkning av markytan eller på ett utstakat område större än 50 m².

Förbudet mot ny täktverksamhet samt kravet på tillstånd från tillsynsmyndigheten för pålning, spontning, underjordsarbete, borrning, sprängning, utfyllnad av schakt eller liknande arbeten kan innebära en restriktion för den enskilda. En möjlighet för husbehovstäkt finns i den sekundära zonen.

§11 avser energianläggningar och dricksvattenbrunnar. I den primära zonen är det förbjudet med mark- och bergsförlagda energianläggningar, i den sekundära zonen krävs tillstånd. För grävning, borrning och ändring av dricksvattenbrunn krävs tillstånd både i den primär och sekundära zonen.

Areella näringen

De flesta bestämmelser i föreskrifterna omfattar den areella näringen utom väghållning. Sannolikt beror det på att vattenförekomsterna och vattenbildningen till stor del finns i områden där lantbruk bedrivs. Dessa områden är därför sårbara. Den areella näringen omfattar verksamheter som använder jorden i sitt arbete såsom; lantbruk, skogsbruk, växthus och liknande verksamheter.

Naturvårdsverket har tagit fram rekommendationer om rimliga restriktioner vid framtagande av skydds föreskrifter för vattenskyddsområden. Kommunen har medgett flera undantag från dessa riktlinjer för den areella näringen. Istället för förbud finns restriktioner i vattenskydds föreskrifterna genom ansökan om tillstånd och anmälan. En avvägning har gjorts så att undantagen inte avsevärt försämrar skyddet av grundvattenresursen. För den areella näringen finns flera generella föreskrifter från Naturvårdsverket som har meddelat restriktioner för hur bekämpningsmedel, näringsämnen, brandfarliga ämnen och gödsel mm. ska

hanteras i vattenskyddsområden. Det finns stor risk med hanteringen av dessa ämnen och detta avspeglar sig i de generella föreskrifter som finns. Det är därför viktigt att bestämmelserna förstärks inom ett vattenskyddsområde med särskilda föreskrifter.

§1 omfattar hantering av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor. Hantering är möjlig inom rimliga gränser då det finns undantag som reglerar detta. Dock krävs tillstånd eller anmälan vid lagring i mindre kommersiell verksamhet, beroende på skyddszon.

§3 reglerar uppställning av motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor. Exempelvis kommer skogsmaskiner inte att kunna lämnas obebakade över natten om spill inte kan förhindras. Regeln undantar fordon och mindre maskiner som är eller har varit i trafik det senaste året om uppställningsplatsen förhindrar spill från fordonen eller maskinerna. Föreskriften reglerar så att upplag av miljöfarliga fordon och maskiner på olämpliga platser inte ska finnas inom någon skyddszon och därmed minimeras risk för läckage.

§4 omfattar hantering av kemiska bekämpningsmedel. För yrkesmässig hantering krävs tillstånd med visst undantag. Förvaring ska ske inomhus i lämpliga utrymmen.

§5 för spridning av växtnäringsämnen krävs anmälan till tillsynsmyndigheten. Ny gödselanläggning kräver tillstånd och ändring av anläggning sker genom anmälan till tillsynsmyndigheten.

§6 permanenta upplag av timmer, bark, spån, flis och bränslepellets är förbjudet i den primära zonen. I den sekundära zonen ska anmälan göras till tillsynsmyndigheten. Undantag från förbud och anmälningsplikt görs för husbehovsupplag för uppvärmning av en- eller tvåfamiljshus.

I § 7 regleras inrättande och avledning av enskilda avlopp och dagvatten. I den primära zonen är det förbjudet att inrätta ny avloppsanläggning. I den sekundära zonen krävs tillstånd. Det finns områden där det allmänna Va-systemet inte är utbyggt.

§ 10 avser täktverksamhet, schaktningsarbeten och borrhning där gränsen är ett djup av 1,5m vid en sänkning av markytan eller på ett utstakat område större än 50 m².

Förbudet mot ny täktverksamhet samt kravet på tillstånd från tillsynsmyndigheten för pålning, spontning, underjordsarbete, borrhning, sprängning, utfyllnad av schakt

eller liknande arbeten kan innebära en restriktion för den enskilda. En möjlighet för husbehovstäkt finns i den sekundära zonen.

§11 avser energianläggningar och dricksvattenbrunnar. I den primära zonen är det förbjudet med mark- och bergsförlagda energianläggningar, i den sekundära zonen krävs tillstånd. För grävning, borrning och ändring av dricksvattenbrunn krävs tillstånd både i den primära och sekundära zonen.

Övrig kommersiell verksamhet

Alla paragrafer i skyddsföreskrifterna utom väghållning omfattar övrig kommersiell verksamhet. Gruppen övrig kommersiell verksamhet är stor och inkluderar allt från stora till väldigt små miljöfarliga verksamheter i samhället. Det kan röra sig om en större tillverkningsindustri eller en mindre bensinstation. Störst restriktioner finns i §§ 1, 3, 4, 9 och 10. För övrig kommersiell verksamhet finns det sannolikt en större risk med hantering av petroleumprodukter och liknande.

§1 omfattar hantering av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor. Hantering är möjlig inom rimliga gränser då det finns undantag som reglerar detta. Dock krävs tillstånd eller anmälan vid lagring i mindre kommersiell verksamhet, beroende på skyddszon.

§3 reglerar uppställning av motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor. Regeln undantar fordon och mindre maskiner som är eller har varit i trafik det senaste året om uppställningsplatsen förhindrar spill från fordonen eller maskinerna. Föreskriften reglerar så att upplag av miljöfarliga fordon och maskiner på olämpliga platser inte ska finnas inom någon skyddszon och därmed minimeras risk för läckage.

§4 omfattar hantering av kemiska bekämpningsmedel. För yrkesmässig hantering krävs tillstånd med visst undantag. Förvaring ska ske inomhus i lämpliga utrymmen.

§9 omfattar miljöfarlig verksamhet. Sådan verksamhet finns redan reglerad i miljöbalken. Det är förbud för nyetablering av miljöfarlig verksamhet i primära zonen och tillstånd krävs i den sekundära zonen.

§10 reglerar täktverksamhet, schaktningsarbeten och borrning. I primär och sekundär zon gäller förbud för nyetablering av täktverksamhet. I den sekundära zonen krävs tillstånd för husbehovstäkt. Arbeta i mark i form av pålning, borrning,

utfyllnad och liknande kräver tillstånd i båda zonerna. Vid utfyllnad får massor som kan förorena yt- och grundvattnet inte användas.

Väghållning

Det finns olika väghållare som omfattas av vattenskyddsföreskrifterna. Det kan vara samfälligheter inom begränsade områden, privata väghållare, kommunen och trafikverket. För väghållning är §§ 3, 4, 8 och 13 mest restriktiva.

§3 det är förbjudet att ställa upp motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor och släp med skadliga ämnen om inte uppställning kan ske på plats som förhindrar att spill tränger ner i marken. Tvätt med varmvatten, tvättkemikalier eller högtryckstvätt av motordrivna fordon och maskiner får endast ske på anläggningar med olje- eller bensinavskiljare.

§4 tillstånd krävs för kemisk bekämpning i ex. vägrenar, parkeringar och liknande. Förvaring av kemiska bekämpningsmedel är bara tillåtet inomhus i torrt frostfritt utrymme med tät avloppslöst golv. Påfyllning och rengöring av sprututrustning kräver tillstånd och tät platta med uppsamlingsmöjligheter.

§ 8 reglerar bl.a. snöröjning genom att snö inte får köras in från områden utanför primär och sekundär skyddszon till dessa zoner.

I § 13 är det förbjudet med upplag av asfalt och liknande samt halkbekämpnings- och dammbindningsmedel utan nederbördsskydd och tät platta. Det i sin tur kräver tillstånd från Miljöförbundet Blekinge Väst. Spridning av halkbekämpningsmedel är förbjudet utöver den omfattning som behövs. Salt kan förstöra ett grundvatten om det når vattnet frekvent och/eller i stora mängder. Vid spridning av dammbindningsmedel krävs tillstånd från tillsynsmyndigheten. En anledning till detta är att det kan finnas tillfällen då alternativ behandling för att minska damning finns. Dammbindningsmedel kan vara salt, kalciumklorid och magnesiumklorid. Risken vid upplag av asfalt och liknande ämnen är stor. Även bitumenemulsion och lignosulfonat används. Bitumen resulterar i en hård eller mjuk yta och lignin är en biprodukt från pappersmassa. Dessa ämnen är dock främmande för grundvattnet och ska inte spridas så det når vattnet.

Kommunal planering och verksamhet

Denna grupp omfattar kommunens tekniska avdelning som hanterar trafik och parker samt kommunens bolag som har hand om vatten- och avlopp, energi och infrastruktur men även bostäder. Det kan vara aktiviteter såsom gräsklippning, sopning av vägar, lagning av gamla vägar och anläggande av nya, nedläggning av ledningar, nya borrar, dagvatten samt skötsel av gräs- och planteringsytor i bostadsområden. Restriktioner finns i alla föreskrifter förutom transport av farligt gods.

Myndigheten

Ovanstående restriktioner medför förutom krav på verksamheter och boende även hantering av inkommande ärenden till tillsynsmyndigheten. Sannolikt kommer ärendebelastningen att öka. Miljöförbundet Blekinge Väst hanterar tillstånds- och anmälningspliktiga ärenden och Länsstyrelsen i Blekinge hanterar dispensärenden. Det är framförallt tillstånds- och anmälningsärenden som förväntas öka.

Exempel på krav och villkor vid anmälan och ansökan

Kraven kan komma att variera beroende på vad för verksamhet som ska regleras. Färre eller fler krav och villkor kan ställas beroende på område och ärende. Nedanstående är endast exempel på krav som kan förekomma;

Hårdgjord tät yta, uppsamlingsmöjligheter, spill läckage ska samlas in, utredningar, risker och alternativ hantering, lämplig plats, krav på reningsgrad, teknik som förhindrar läckage, rena massor vid utfyllnad, begränsning av schakt avseende djup och storlek, förvaring inomhus i torrt och frostfritt utrymme med tätt avloppslöst golv, mängder/ämnen som hanteras, tidpunkt för spridning, förhållande vid spridning, kantzoner mot vattendrag och sjöar, lämplig plats för påfyllning och tvätt av utrustning, utbildning/god kunskap, beredskap i händelse av spill eller läckage, egenkontroll, täta förpackningar, krav på placering, utförande av anläggning, reningsgrad, volymer som får spridas, släckvattenplan, riskanalys för verksamheten, däcklar för att täppa till brunnar, undvika/minska risk för körskador, oljeavskiljare etc.

I tabellerna nedan visas övrig lagstiftning som träder i kraft för primär- och sekundär skyddszon till följd av att ett vattenskyddsområde inrättas och som kan komma att beröra den som hanterar brandfarliga vätskor eller yrkesmässigt använder bekämpningsmedel inom permanent- och fritidsboende, den areella näringen samt väghållning. För NFS 2003:24 kan restriktioner även komma att gälla i den tertiära zonen.

Tabell 12. Generella föreskrifter som kan beröra permanent- och fritidsboende även inom den tertiära zonen.

Tabell permanent- och fritidsboende	
NFS 2003:24	Villkor
10 kap, 1§ Ytor för hantering	– Spill och läckage ska kunna insamlas och omhändertas.
10 kap, 2§ Informationsskylt	– Skylt ska vara uppsatt.
10 kap, 3-5§§ Sekundärt skydd *	– Sekundärt skydd ska finnas om lagrad volym överstiger 250 l. – Sekundärt skydd ska rymma minst hälften av lagrad volym, minst den största behållarens volym. – Kontroll ska vara möjlig. – Rörledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. – Kontrollkrav. – Återkommande kontroll av funktion. – Intervall för kontroll är 6 år om gott korrosionsskydd finns, annars 3 år.
10 kap, 6-8§§ Kontroll av sekundärt skydd	– Återkommande kontroll av funktion – Intervall för kontroll är 6 år om gott korrosionsskydd finns, annars 3 år.

* NFS 2003:24 reviderad 2009:3 10 kap 3§. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte enligt dessa föreskrifter cistern med tillhörande rörledningar belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt dessa föreskrifter, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde.

Tabell 13. Generella föreskrifter som kan beröra areella näringen men även väghållning. NFS 2003:24 kan omfatta även den tertiära zonen. NFS 2015:2 omfattare endast den primära och sekundära zonen.

Tabell – areella näringen, Generella föreskrifter.	
NFS 2003:24 Brandfarliga vätskor	Villkor
10 kap, 1§ ytor för hantering	– Spill och läckage ska kunna insamlas och omhändertas.
10 kap, 2§ Informationsskydd	– Skylt ska vara uppsatt.
10 kap, 3-5 §§ Sekundärt skydd *	– Sekundärt skydd ska finnas om lagrad volym överstiger 250 l. – Sekundärt skydd ska rymma minst hälften av lagrad volym, minst den största behållarens volym. – Kontrollkrav. – Rörledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd.
10 kap, 6-8 §§ Kontroll av sekundärt skydd	– Återkommande kontroll av funktion. – Intervall för kontroll är 6 år om gott korrosionsskydd finns, annars 3 år.
NFS 2015:2 Hantering av växtskyddsmedel	Villkor
6 kap yrkesmässig användning ** 1-2 §§	– Tillstånd krävs. Exempel på villkor. <ul style="list-style-type: none"> - Orsak till spridning. - Typ av medel som används. - Tidpunkt för spridning. - Förhållanden vid spridning. - Kantzoner mot vattendrag och sjöar. - Lämplig plats för påfyllning och tvätt av utrustning. - Utbildning/god kunskap. - Beredskap i händelse av spill eller läckage.

**** Enligt NFS 2015:2, 6 kap 1§ är det förbjudet att utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär- och sekundär skyddszon.**

Bestämmelsen ovan gäller inte vid användning som har karaktär av punktbehandling och som har en sådan begränsad omfattning att människors hälsa och miljön inte riskerar att skadas.

I tabellen nedan visas vilken annan lagstiftning som träder i kraft till följd av att ett vattenskyddsområde inrättas och som kan komma att beröra de som hanterar brandfarliga vätskor inom övrig kommersiell verksamhet.

Tabell 14. Generella föreskrifter som kan beröra övrig kommersiell verksamhet, ex. företag och näringsverksamhet även inom den tertiära zonen.

Tabell- Övrig kommersiell verksamhet	
NFS 2003:24	Villkor
10 kap, 1§ Ytor för hantering	– Spill och läckage ska kunna insamlas och omhändertas.
10 kap, 2§ Informationsskylt	– Skylt ska vara uppsatt.
10 kap, 3-5§§ Sekundärt skydd *	– Sekundärt skydd ska finnas om lagrad volym överstiger 250 l. – Sekundärt skydd ska rymma minst hälften av lagrad volym, minst den största behållarens volym. – Kontrollkrav. – Rörledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd.
10 kap, 6-8§§ Kontroll av sekundärt skydd	Återkommande kontroll av funktion. – Intervall för kontroll är 6 år om gott korrosionsskydd finns, annars 3 år.

* NFS 2003:24 reviderad 2009:3 10 kap 3§. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte enligt dessa föreskrifter cistern med tillhörande rörledningar belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt dessa föreskrifter, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde.

Sammanfattning

Som framgår av tabell 11 är de risker som kan förväntas sammantaget större än restriktionerna för olika verksamhetsutövare. Detta innebär att restriktionerna i vattenskyddsföreskrifterna inte är för omfattande. Om det skulle bli för stor differens mellan risk och restriktion innebär det att det borde finnas fler restriktioner. Poängbedömningen visar inte på detta. Riskerna är bedömda utifrån framtagna riskanalys i arbetet med vattenskyddsområde för Östra Listerlandet samt framtagna föreskrifter.

Som framgår av tabell 11 så är det i kategorin areella näringen och övrig kommersiell verksamhet de största restriktionerna finns, därefter kommunal planering och verksamhet. De bedömda riskerna bedöms också vara störst inom dessa verksamheter. Övrig kommersiell verksamhet omfattar många olika verksamheter exempelvis miljöfarliga verksamheter där olja och kemikalier hanteras. Definitionen kan även omfatta mindre verksamheter som inte bedöms som miljöfarliga.

Restriktioner finns för olika verksamheter/verksamhetsutövare, med vissa undantag. Det finns undantag för 7 av 13 paragrafer i vattenskyddsföreskrifterna (§§ 1,3,4,6,8,9 och 10). Dessa undantag medför att den dagliga verksamheten ska kunna bedrivas i både hushåll och hos verksamheter, framförallt lantbruket. En avvägning har gjorts så att undantagen inte avsevärt försämrar skyddet av grundvattenresursen.

I samband med att vattenskyddsområden inrättas med tillhörande vattenskyddsföreskrifterna, bedöms arbetsbelastningen öka för tillsynsmyndigheten i form av inkommande ärenden. I vilken omfattning denna ökning tar resurser i anspråk beror på tillströmningen av ärenden samt arbetsmetodiken för att hantera dem.